

Την παιδεία περιπαίζουν

της Χρύσας Π.

Θα έλεγε κανείς, πως στην αντιφατική Ελλάδα του 2015 όπου τον Ιούλιο όλοι τρομοκρατούνταν από τα capital controls και τέλη Σεπτέμβρη αγωνιούν για την άφιξη του iPhone 6, δεν υπάρχει ελπίδα. Έχουμε χάσει κάθε έλεγχο σε προτεραιότητες, αξίες και ιδανικά. Έχουμε χάσει τον έλεγχο της ίδιας μας της χώρας. Εκείνης που θαυμάζεται από όλους για όσα ανέδειξε στο παρελθόν, ενώ στο παρόν στριμώχνεται σε eurogroup σκύβοντας το κεφάλι σε ένα χρέος-αργό θάνατο.

Μέσα σ' αυτόν τον κυκεώνα αλλαγών, αθρόων απολύσεων, περικοπών μισθών και καλπάζουσας ανεργίας πώς να μείνει αλώβητη η παιδεία; Αυτό το φθινόπωρο πολλά σχολεία περίμεναν τις τελευταίες μέρες του Σεπτέμβρη για να ανοίξουν ή να ομαλοποιήσουν τη λειτουργία τους. Εννοείται πως δεν προέκυψαν φέτος τα κενά. Τα τελευταία χρόνια, όλο και περισσότεροι δάσκαλοι βγαίνουν σε σύνταξη, κάτι που όμως δε συνδυάζεται με μόνιμους διορισμούς, με αποτέλεσμα να έχει γίνει θεσμός ο «αναπληρωτής» και να στηρίζει πλέον το γρανάζι του εκπαιδευτικού συστήματος..

Δεν ξέρουμε πλέον, γιατί λέγεται αναπληρωτής. Δεν αναπληρώνει κάποιον προσωρινά. Συμβασιούχος είναι, που κάθε χρόνο εργάζεται σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, απολύεται τον Ιούνιο και το καλοκαίρι παίρνει τα 360 ευρώ του επιδόματος ανεργίας. Όχι, δεν λες πως ανήκει στο δημόσιο. Το κράτος απλώς τον χρησιμοποιεί για να μπαλώσει τα χιλιάδες-πλέον- κενά των σχολείων από τις πιο κεντρικές ως τις πιο δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας.

Κάθε χρόνο λοιπό ο αναπληρωτής δάσκαλος, αφού κάνει μια δήλωση με περιοχές προτίμησης, εύχεται να εξασφαλίσει το Υπουργείο Παιδείας τις απαραίτητες πιστώσεις και να του ανακοινώσει τη τελευταία στιγμή που τελικά τον τοποθετεί. Οι προσλήψεις γίνονται μέσα από έναν πίνακα που ο κάθε αναπληρωτής έχει έναν αριθμό, ανάλογα με την προϋπηρεσία και τη μέρα κτήσης πτυχίου. Μέχρι φέτος, ύστερα από ένα νόμο που είχε ψηφιστεί επί θητείας Διαμαντοπούλου, αυτή η προϋπηρεσία είχε παγώσει στη σχολική χρονιά 2009-2010. Με το «άνοιγμα» των πινάκων, το οποίο έγινε για τις επόμενες χρονιές αλλά χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα έτη 2010-2011 και 2011-2012 εξαιτίας ενός νόμου που ψηφίστηκε επί θητείας Λοβέρδου, λογικό ήταν κάποιοι να νιώσουν αδικημένοι. Εξαιρώντας αυτές τις δύο χρονιές, είναι σαν να αποκτούν ίση σχεδόν προϋπηρεσία όσοι δούλεψαν, για παράδειγμα, τα τελευταία 5-6 χρόνια με άτομα που εργάστηκαν 2-3 χρόνια. Υπουργοί έρχονται και φεύγουν, νομοθετούν και αλλάζουν συνεχώς τα δεδομένα, σε έναν τομέα που φαίνεται να αιωρείται δίχως προοπτική σταθεροποίησης.

Ανάλογα λοιπόν με τις περιοχές που επέλεξε ο αναπληρωτής να προσθέσει στη δήλωσή του, μπορεί να βρεθεί από τα Ψαρά στη Ζάκυνθο, από τη Θεσσαλονίκη στο Λασιθί ή και από ένα χωριό της Ηλείας σε ένα σχολείο με Ρομά μαθητές στον Ασπρόπυργο. Ο μισθός είναι ίδιος άσχετα από το πόστο που έχει κάθε φορά, αν είναι δηλαδή στο ολοήμερο πρόγραμμα ή αν είναι δάσκαλος στο πρωινό πρόγραμμα. Μια μικρή οικονομική βοήθεια (δεδομένων των εξόδων που έχει κάποιος πηγαίνοντας να ζήσει σε έναν άλλο τόπο) δίνεται μόνο σε όσους δουλεύουν σε παραμεθόριες περιοχές.

Από το 2014 και μετά, σύμφωνα με τα νέα δεδομένα, έχει δοθεί άλλο ένα κίνητρο στους αναπληρωτές για να δουλέψουν στα λεγόμενα «δυσπρόσιτα σχολεία», διπλασιάζοντας την προϋπηρεσία όσων τα επιλέξουν και κατοχυρώνοντας παράλληλα μία καλύτερη θέση στον

πίνακα της επόμενης χρονιάς. Βέβαια, αν λάβουμε υπόψη πως σε αυτό τον πίνακα υπάρχουν άτομα που δουλεύουν για 8η χρονιά φέτος, καταλαβαίνουμε πόσο δύσκολο είναι το δίλημμα για κάποιον που είτε θέλει να δημιουργήσει οικογένεια, είτε για προσωπικούς ή και οικονομικούς λόγους δεν μπορεί να εγκαταλείψει τη μόνιμη κατοικία του για να στελεχώσει ένα σχολείο που βρίσκεται χιλιόμετρα μακριά. Αυτός είναι και ο αδικημένος της υπόθεσης, αφού θα βλέπει τον εαυτό του να χάνει θέσεις χρονιά με τη χρονιά. Οι προσλήψεις, εξάλλου, δε γίνονται μαζικά, αλλά σε φάσεις. Οπότε, όσο πιο πολλές περιοχές έχουν συμπεριληφθεί στη δήλωση τόσο πιο πιθανή είναι η πρόσληψη στην Α' φάση χωρίς να χαθούν μέρες προϋπηρεσίας.

Δάσκαλοι- νομάδες, λοιπόν, οι δάσκαλοι του μνημονίου. Σε ένα κράτος που δε μπορεί να τους μονιμοποιήσει για να γλιτώσει το «διασυρμό» του Σεπτέμβρη και που καθυστερεί τις φάσεις προσλήψεων για να διασφαλίσει περισσότερες πιστώσεις. Και όλα αυτά ενώ υπάρχουν μόνιμοι εκπαιδευτικοί ακατάλληλοι για αυτή τη δουλειά, βολεμένοι που λιοδορούν τον τίτλο του δημόσιου λειτουργού. Και προς Θεού δεν μπορούν να μπουν όλοι σε ένα τσουβάλι. Υπάρχουν εκπαιδευτικοί αξιοθαύμαστοι που έχουν να δώσουν πολλά, τόσο στους μαθητές τους, όσο και στη νέα γενιά συναδέλφων. Αλλά, όπως σε όλους τους εργασιακούς χώρους, έτσι και σε αυτόν, υπάρχουν άτομα που παγιώνουν τη θέση τους χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ψυχική υγεία, ο επαγγελματισμός ή η ποιότητα του έργου τους, την ίδια ώρα που άτομα γεμάτα όρεξη για δουλειά καθυστερούν να προσληφθούν ή για να δουλέψουν πρέπει να φορτώσουν τα μπαγκάζια τους στο αμάξι και να ζήσουν για αυτούς τους 9 μήνες κάπου αλλού.

Τώρα θα μου πεις «πάλι καλά που δουλεύουν οι αναπληρωτές, άλλοι είναι άνεργοι». Εκεί φτάσαμε, να λέμε και ευχαριστώ που σπουδάσαμε και δε μείναμε χωρίς δουλειά. Εδώ όμως μιλάμε για μόρφωση. Είναι λυπηρό να υπάρχουν στις μέρες μας σχολεία στα οποία τα παιδιά πηγαίνουν ανά μία μέρα, σχολεία που απασχολούν ενωμένα τμήματα και άλλα με λουκέτο που ανυπομονούν για την άφιξη κάποιου αναπληρωτή εκπαιδευτικού.

Σίγουρα δεν μπορείς να απαιτείς πολλά όταν ξέρεις πως βρίσκεσαι υπό τη σκιά ενός μνημονίου. Αλλά για τον τομέα της εκπαίδευσης δεν αρκεί η δικαιολογία «δεν υπάρχουν λεφτά». Να τα βρείτε. Όπως τα βρίσκετε πάντα και συνεχίζονται έτσι τμηματικά οι προσλήψεις αναπληρωτών ως την άνοιξη. Όπως τα βρίσκετε και τα διαθέτετε σε λιγότερο σημαντικούς σκοπούς. Γιατί δεν εστιάζει κανείς εκεί που πραγματικά πρέπει να γίνει η αλλαγή; Αν νοιαζόμασταν λίγο σε αυτό το τόπο για την επόμενη γενιά, όλα θα γίνονταν. Όχι, δεν είναι ουτοπικό, ούτε ρομαντικό. Θα γίνονταν θαύματα, σαν αυτά που αναφέρονται στα βιβλία των θρησκευτικών. Με αυτό δεν ασχολούνται όλοι τώρα; Για το αν θα έχουν την επιλογή οι μαθητές να μη διδαχθούν για τη θρησκεία. Αλλά τι σημασία έχει, όταν δεν θα υπάρχει κάποιος εκεί να τα διδάξει; Ή όταν βλέπω να αντιδρά η Εκκλησία, ενώ ουσιαστικά απέχει, παρακολουθώντας τη χώρα να καταρρέει οικονομικά και πνευματικά;

Έχω θυμό. Βλέπω τη χώρα μου να γεμίζει πληγές. Τρομάζω, όταν βλέπω τη μόρφωση ενός λαού στο περιθώριο. Θλίβομαι, όταν βγαίνουν στα κανάλια εκπρόσωποι του υπουργείου με ελλιπή ενημέρωση των συνθηκών και διάθεση για διαστρέβλωση της εικόνας της παιδείας. Χρόνια τώρα πολιτικοί καθησυχάζουν, υπόσχονται, αλλάζουν νόμους. Κανείς όμως δεν κάνει κάτι δραστικό. Άραγε ξέχασαν πως η νέα γενιά οφείλει να μαθαίνει από τα λάθη του χθες και να προοδεύει εξιψώνοντας τη χώρα όλο και πιο ψηλά; Έχε το νου σου στο παιδί, λέει το τραγούδι. Γιατί αν γλιτώσει το παιδί, υπάρχει ελπίδα. Θα γλιτώσει άραγε;